

Stöd vid delegering vid komplexa förflyttningar

1. Förflyttningar vid spasticitet
2. Förflyttning med lyft med endast en personal
3. Förflyttning vid benamputation
4. Förflyttning med manuell rullstol med drivaggregat

1. Förflyttningar vid spasticitet

Information om spasticitet:

Strokekompendium 2011, Omsorg i Helsingborg (6.13 Tonusförändringar)

<http://insikten/styrandedokument/vof/rutiner/rutinerHSL/Utbildningsmaterial/Sidor/default.aspx>

Att leva med spasticitet, Neuroförbundet

<http://neuroforbundet.se/PageFiles/27886/Spasticitet%20NY%20f%20webb.pdf>

Information vid spasticitet, Region Jönköpings län

http://plus.rjl.se/info_files/infosida31511/information_vid_spasticitet.pdf

Arbeterapeutiska och sjukgymnastiska behandlingsriktlinjer för spasticitet, Region Jönköpings län

<http://plus.rjl.se/infopage.jsf?childId=18383&nodeId=31511>

Delegera förflyttning vid spasticitet:

1. Informera omv.personalen om spasticitet och vad som påverkar.
2. Gör riskanalys och skriv in i instruktionen.

Exempel:

Riskanalys

Risker: att pat blir spastiskt vid förflyttning

Förebygga risker: genom att följa förflyttningsinstruktionen

Kvarvarande risker: anses minimala

Riskanalys vid användning av uppresningslyft:

Risker:

Fallrisk om pat blir spastiskt vid förflyttning

Förebygga risker:

Instruktion skriftligt och muntligt till omvårdnadspersonal.

Handledning till omvårdnadspersonal.

Kontinuerlig uppföljning vid hembesök, på team samt vid förändrat behov behövs.

Kvarvarande risker:

Överflyttning med lyft medför alltid en viss risk men riskerna bedöms som acceptabla.

2. Förflyttning med lyft med endast en personal

Gör riskanalys/bedömning om det är patientsäkert att endast en personal gör förflyttning med lyft.

Exempel:

Riskanalys

Risker:

Utökade risker finns när förflyttningen med lyft utförs av endast en personal.

Förebygg risker:

Genom att ordinarie personal får genomgång i hur man jobbar urglidningssäkert. Lämna även utbildningsmaterial samt information att kontakta arbetsterapeut om det sker någon förändring.

Kvarvarande risker:

Anses minimala

Prata med EC och all personal. Godkänner EC ensamarbete? Är alla överens om att arbeta själva med lyften?

1. Utbilda var och en. Alla visar ett ensamlyft med alla moment (sele på/av). Lämna muntligt och skriftligt material angående risker.
2. Skriv instruktion med riskanalys (namnge privata). Dokumentera hur göra om ej delegerad personal jobbar.

Exempel på ordination:

Pat med personlig assistans och SOL-beslut

Vad/Hur: Förflyttning med golvlyft

Lyft: Guldmann

Sele: Guldmann basic axelhög nät

Storlek: M

Öglor: Markerade öglor

Placering: Selen placeras när pat ligger i sängen. Börja med att placera rullstolen nära sängen och tilta den.

Vänd pat på sidan i sängen. Placera lyftselsens nederkant i höjd med svanskotan och se till att selens mitt hamnar längs ryggraden. Vänd pat tillbaka på ryggen och dra försiktigt fram selen på andra sidan. För in bendelarna under respektive lår och kors dem. Se till att tyget ligger slätt. Höj upp huvudändan på sängen lite. Koppla på öglorna (de markerade) på lyftbygeln. Sänk nu sängen för att lyftet inte ska bli så högt. Påbörja lyftet men stanna några centimeter upp för att kontrollera att pat sitter bra i selen och att öglorna sitter fast ordentligt. Utför sedan lyftet. Dra ut lyften och vänd runt till rullstolen. Ställ dig snett framför pat och för pat in i rullstolen. Det är viktigt att pat kommer långt in med rumpan. Håll koll på benen så de inte kommer i kläm vid lyftpelaren.

Pat kan sitta kvar på selen i rullstolen.

När: Vid alla förflyttningar

Vem: Förflyttningen får utföras av en delegerad personal (Privata personliga assistenter namnges) Detta är godkänt av enhetschef (namnge).
När ovanstående personal inte är i tjänst måste förflyttningen utföras av två personal.
(Kommunal personal med giltig användarlicens på lyft. Privat personal som har fått utbildning av arbetsterapeut.) Vikarierande personlig assistent får tillkalla hemvårdspersonal som kan hjälpa till med förflyttningen.

Risikanalys

Risker:

Utökade risker finns när förflyttningen utföras av endast en personal.

Förebygga risker:

Ordinarie personal har fått genomgång i hur man jobbar urglidningssäkert. De har även fått utbildningsmaterial samt information att kontakta arbetsterapeut om det sker någon förändring.

Kvarvarande risker:

Anses vara minimala.

3. Förflyttning vid benamputation

Information

Rehabilitering efter benamputation, Region Jönköpings län

<http://plus.rjl.se/infopage.jsf?childId=13907&nodeId=31387>

Arbetsterapeutisk intervention för överflyttning vid underbensamputation

Innebär överflyttning till och från säng, stol, rullstol, toalettstol samt dusch.

Generellt kan sägas att höjden på toalett, säng, duschstol om möjligt bör anpassas för att underlätta en säker överflyttning. Stödhandtag kan underlätta överflyttning.

Överflyttning med personlyft

- amputationssele är inte nödvändig vid amputation av ett ben
- om patienten har använt lyft och lyftsele innan amputationen, använd samma sele - se över om den fyller behovet och är säker. Var god se bruksanvisning för respektive lyftsele.
- utprovning av lyftsele - var god se bruksanvisning för respektive lyftsele
- hygiensele kan vara en säkerhetsrisk postoperativt

Överflyttning med gåbord

Teknik som kan användas vid överflyttningar:

- i tidigt postoperativt skede kan överflyttning göras med gåbord och stöd av två personer och användande av vårdbälte
- om patienten inte klarar att flytta foten i stående kan vridplatta eller gåbord med ståplatta användas

Överflyttning

Teknik som kan användas vid överflyttningar till och från hygienstol, toalett och i senare skede till badkar eller dusch:

- överflyttning mot den icke-amputerade sidan är mera skonsam i början
- överflyttning åt båda håll tränas successivt
- låg överflyttning, eventuellt med stöd av två personer och vårdbälte, rullstolen ställs nära och parallellt med sängen
- överflyttning med glidbräda, patienten kan sittande dra sig över till rullstolen genom att hålla i rullstolsarmstödet. Höjderna anpassas så att patienten kan glida neråt. Denna överflyttning kan användas för att överflytta till bilsäte.

Referens

Omarbetning av material hämtat från:

Nätverket underbensamputerade, Ortopedutskottet FSA (2007). *Idébok – arbetsterapi för benamputerade 07*.

Tillgänglig: <http://www.fsa.akademikerhuset.se/>

Delegera förflyttning vid benamputation:

1. Informera omv.personalen om amputation och vad som påverkar t.ex. tyngdpunkt, protes.
2. Gör riskanalys och skriv in i instruktionen.

Exempel:

Vad/Hur: Förflyttning med golvlyft

Lyft: Guldmann

Sele: Guldmann amp.sele

Storlek: M

Öglor: Markerade öglor

Placering: Placera selen bakom pats rygg. Centrummarkeringen och fickan ska följa pats ryggrad. Stick handen i fickan och låt handen och selen följa ryggen ned till stolsdynan. Håll handen mellan pats höft och selens insida och pressa ned selen. Dra benstödet framåt mot knäet. Börja alltid med att lägga benstödet på den sida som stumpen är kortast. Låt pat luta över mot motsatta sida. Lagg under benstödet. Låt sedan vt luta över åt andra sidan och dra fram benstödet. Upprepa processen med det andra benstödet som skall vara underst. När båda benstöden är placerade under pat förs det översta genom den inre bandstyrningen och det understa genom den yttre bandstyrningen.

När: Vid alla förflyttningar

Vem: Delegerad omv.personal

Risikanalys

Risker:

Urglidningsrisk

Förebygga risker:

Genomgång med personalen, tydlig instruktion, kontinuerlig handledning och uppföljning

Kvarvarande risker:

Om instruktionen följs är risken minimal

4. Förflyttning med manuell rullstol med drivaggregat

Gäller endast drivaggregat förskrivet som arbetstekniskt hjälpmedel för kommunens personal.

Information om drivaggregat

Etac Lille Viking 2015

<http://www.docs.etac.com/var/orginal/4589.pdf>

Etac Lille Viking 2000+

<http://www.docs.etac.com/var/orginal/3830.pdf>

Instruktion:

Vad: Förflyttning med manuell rullstol med drivaggregat Lille Viking 2015.

Hur: Pat flyttar över till manuell rullstol med drivaggregat. Se till att frikopplingshandtaget är i körläge. Slå på strömmen genom att vrida nyckeln (huvudströmbrytaren) medsols. Slå på ON/OFF vredet på sidan av manöverboxen tills ett klick hörs och den gröna lampan på drivmotorn tänds. Använd samma vred för att ställa in lämplig hastighet. Hastigheten regleras med gasreglaget på framsidan av manöverboxen. Dra reglaget försiktigt uppåt för att få stolen att köra framåt. Ju högre upp reglaget förs, desto högre hastighet. Om du ska köra stolen bakåt trycker du gasreglaget neråt när stolen står stilla. Se vidare bruksanvisning.

OBS! Om det uppstår en situation där du känner dig otrygg, släpp gasreglaget för att omgående stanna stolen. Håll aldrig emot rullstolen!

Körhandtaget får aldrig belastas med väska eller annat.

Efter förflyttning med drivaggregat slå av ON/OFF vredet och huvudströmbrytaren. Ta ut nyckeln. Pat flyttar från rullstol med drivaggregat. Ladda drivaggregatet enligt bruksanvisning. Om behov av att frikoppla drivaggregatet skulle uppstå vrid frikopplingshandtaget i frikopplingsläge. Se vidare bruksanvisning.

När: Vid användning av hjälpmedlet

Vem: Delegerad omvårdnadspersonal

Risikanalys

Risker:

Risk för skada på pat, personal, hjälpmedel, personer i omgivningen vid felanvändning.

Förebygga risker:

Följa instruktion och bruksanvisning vid användning.

Kvarvarande risker:

Anses minimala.